

Stavros Tassos ile Söyleşi

Hazırlayan: Zuhal Okuyan

Bu sayıdaki konuğumuz karşı kıyıda bir bilim insanı, deprem uzmanı jeofizikçi Stavros Tassos (1948). Genç yaşlarından beri komünist hareketin içinde olan Stavros, Midillili bir balıkçının oğlu ve ailesi Mübadele’de adaya Erdek’ten göç etmiş. Türkiye’ye başta bölgesel barış toplantıları nedeniyle defalarca gelen Stavros Tassos şu anda Yunanistan Barış Derneği EEDYE’nin (tam ismi Uluslararası Detant ve Barış İçin Yunanistan Komitesi) başkanı ve Yunanistan Komünist Partisi (KKE) Midilli milletvekili. Bu sefer onu bilim insanı kimliği ile de tanımak istiyoruz.

Z.O. : Sizi EEDYE’nin başkanı olarak tanıyoruz ve bu nedenle Türkiye’ye defalarca geldiniz. Aynı zamanda KKE milletvekilisiniz. Biraz kendinizden söz eder misiniz?

S.T. : Barış ve sosyal adalet için mücadele ediyorum, bunlar birbirinin olmazsa olmazı ve bir diğerinin sonucu. Sosyal adalet gerçek barış için gerekli, gerçek barış da sosyal adaletin bir sonucudur.

Bu görüşümü, özellikle de sosyal adalet için mücadele etme isteğimi çok erken yaşlarda edindim. Dört-beş yaşlarımdayken annemin yas tutan kuzenini ziyaret edişimizi çok iyi hatırlıyorum, kızı 26 yaşındayken sadece komünist olduğu için idam edilmişti. O yaşta duyduğum derin üzüntü yetişkin olduğumda politik ve bilimsel olarak doğru bulduğum düşüncelerde ısrarcı olmamı sağladı.

Z.O. : Bilim insanı Stavros Tassos hakkında konuşalım. Üniversitede hangi konularda ders veriyordunuz, ilgi alanlarınız neydi? Hala alanınızla ilgileniyor musunuz?

S.T. : Barış ve toplumsal adalet mücadelesi kişiliğimin temel unsurlarından biri. Bir diğeri ise bilim. Burada kast ettiğim, doğanın ve toplumun hareket yasalarını anlamak, ve benim açımdan tatmin edici şekilde açıklanması mümkün olmasa dahi görünür kılmak. Yasalardan konuşuyor olmamız, halihazırda var olan neden sonuç ilişkilerinin bulunması anlamına geliyor, zira bunun aksi ya bu ilişkilerin bilinmemesi, ya da var olmamasıdır.

Atina Üniversitesi’nden aldığım derece Doğa Bilimleri alanında (Jeoloji ve Biyoloji). Minnesota Üniversitesi’nden Deniz Jeolojisi ve Jeofiziği alanında yüksek lisans derecesi ve Selanik Üniversitesi’nden Jeofizik-Sismoloji alanında doktora derecesi aldım. Bilimsel çalışmalarımın çoğunu, Atina Ulusal Gözlem-evi’nin Jeodinamik Enstitüsü’nde sismoloji-jeofizik

alanında bilimsel araştırmacı olarak yaptım. Ayrıca, Minnesota, Maryland ve La Verne üniversitelerinde ders verdim.

Siyasette diyalektik ve tarihsel materyalizmin yegâne bilimsel yaklaşım olduğuna ikna olduğum gibi, idealist ve metafizik yaklaşımdan temel alan ana akım kuramsal bilime kendimi yabancı hissetmekteyim. Ayrıca, kapitalizm bağlamında, uygulamalı bilimler ve teknoloji kârların artırılması için kullanılmakta ve çalışma saatlerini azaltmak, iş ortamında hijyen ve güvenliği artırmak, ve işçilerin tüm güncel gereksinimlerini karşılayacakları şekilde bir geliri garanti etmek için kullanılmamakta.

Bilimsel ilgi alanlarım jeofizik, sismoloji ve kozmolojiyi kapsıyor. Zaman içinde bu ilgi Levha Tektoniği ve Büyük Patlama gibi ana akım teorilerin reddiyesi bağlamında icra edilmeye başladı, zira kişinin idealist ve metafizik bir yaklaşımda olmasının sonuçta bilimsellikten uzaklaştırdığına ikna oldum.

Benim düşünceme göre gözlemin tercümesi göstermektedir ki uzay, boşlukta kaotik şekilde hareket eden ayrık parçacıklardan oluşmamakta, fakat sonsuz ve dalgalanan bir materyal süreklilikten oluşmaktadır; bu ortam ışığın boşluktaki hızına (c) kadar mutlak olarak elastik ve açıktır, ve maksimum doğrusal deformasyon c limitinde mutlak olarak rijit ve kapalıdır, uzayın dalgalanmasını mümkün kılan tam da bu özelliktir. Boşluk bir fiziksel entite olarak mevcut değildir ve materyal süreklilik kütleçekim sabiti (G) nedeniyle sabit bir esnemeye maruz kalmaktadır. Bu sabit enerji girdisi durmaksızın artan bir doğrusal hıza neden olmamakta, ki bu hız ışığın boşluktaki hızını aşamaz, fakat durmaksızın

zın artan bir açısal hıza, yani frekansa neden olmaktadır. Materyal, yani kütle-eylemsizlik, süreklilik, uzayın ve zamanın anlamını ve neden ve sonuç ilişkisinin anlamını vermektedir. Ayrıca, evrimin ve zamanla artan karmaşıklığın fiziksel anlamını da vermektedir, zira sabit esnemesine verdiği tepki nedeniyle dalgaların sayısı, yani frekans, aynı mutlak uzayda, bir bölünerek katlanma sürecinde, korunum ilkesini ihlal etmeden durmaksızın artmaktadır. Dalga boyundan bağımsız olarak her dalga sonsuz sayıda daha küçük dalga boyu / daha yüksek frekanslı dalgalar olarak analiz edilebildiğinden, sonsuzluk yalnızca nitelik değil, niceliktir de. Bu daha küçük dalgaboylu dalgalar, öncekilerden daha karmaşık olan entiteler oluşturacak şekilde rezonansa girebilir ve insanlığın hızlandırma veya yavaşlatma ehliyetine sahip olduğu sürekli dönüşüm şeklinde ilerleyen bir süreç içinde, yani diyalektik ve tarihsel materyalizm içinde, gelecekte hükümsüz olacaktır.

Z.O. : Biraz daha pratik bir konudan, depremlerden söz edelim isterseniz?

S.T. : Depremlere gelince, levha tektoniği teorisini bir kenara bırakalım, bununla ilgili görüşlerimi başka bir vesile ile tartışabilirim, pratik konularda konuşalım. Yunanistan da, Türkiye de yüksek depremsellik riski olan ülkeler. Yunanistan'da bu daha yüksek, Avrupa'daki en yüksek depremsellik Yunanistan'da. Ancak Türkiye'de zarar görme daha çok. Örneğin tüm 20. yüzyılda Türkiye'de 80 bin insan depremler dolayısı ile ölürken Yunanistan'da 1500 civarı insan öldü. Bunun nedeni Türkiye'deki depremlerin yerleşim yerlerine yakınlığı. Yunanistan'da ise büyük depremlerin çoğu yerleşim yerlerinin uzağında, denizde oluyor. Bir depremin

ne zaman olacağını tam tahminini yapmamız olanak dışı olduğundan her iki ülke için de kapsamlı bir 'deprem zararlarını azaltma politikası' ancak her an deprem olacakmış gibi önlem alınmasıyla geliştirilebilir. Doğru yapılaşma politikaları, geçici barınma için açık alanlar oluşturma, deprem bölgesinde oluşturulacak acil rehabilitasyon sistemleri gibi. Doğal olarak böyle bir politikanın tam olarak uygulanabilmesi ancak insan emeğinin kâr için değil de sosyal gereksinimler için yapıldığı başka bir toplum örgütlenmesinde olası.

Z.O. : Bir komünist ve aynı zamanda bir bilim insanı olmak nasıl bir şey? Bu konu çok gündeme getiriliyor, bilim insanları tarafsız olabilir mi?

S.T. : Bilim insanları ancak sınıflar ortadan kalktıktan sonra tarafsız olacaklar. Sınıflı toplumlarda bilim insanları tarafsız olamaz çünkü bilim ve uygulamalarının kullanımı da sınıfsal.

Z.O. : Parlamentodaki görevinizden biraz söz eder misiniz? KKE'nin Yunanistan'daki yüksek eğitim ve bilim konusundaki genel görüşleri nedir?

S.T. : Bir burjuva parlamentosunda işçi sınıfının çıkarlarını savunmak çok da etkili bir yol değil, çünkü hükümetin ve burjuva partilerinin programları burjuva sınıfına hitap etmekte, dolayısıyla eğitim ve bilimde de böyle. Böyle bir meclisteki rolümüz, işçi sınıfının çıkarlarına hizmet eden önerileri sunmak ve kapitalizm koşullarında işçiler, halk katmanları, barış, eğitim, bilim, çevre vb. için ne gibi olumlu önlemlerin alınabileceğini ortaya koymaktır.

Z.O. : Biraz da EEDYE ve Türkiye Barış Komitesi

ile olan ilişkilerinden, üçlü barış toplantılarından ve diğer uluslararası etkinliklerden söz edelim.

S.T. : İki barış örgütünün ilişkileri iki halkın derindeki duygularını yansıtıyor; barış ve sosyal adalet içinde ve eşit pozisyonda yaşamak istiyoruz. İki halkın gerçek düşmanının emperyalizm ve her iki ülkedeki burjuva sınıfı olduğunu biliyoruz. Emperyalizme ve NATO ve AB gibi emperyalist ülkelere karşı savaşıyoruz. Çabalarımız iki ülkenin sınırlarına ve bunları oluşturan uluslararası anlaşmalara saygıyı da içeriyor. Bu bağlamda her iki ülkenin barış örgütleri Kıbrıs Barış Konseyi ile birlikte her yıl üçlü (trilateral) barış buluşmalarını gerçekleştiriyorlar. Bu buluşmalar sadece toplantılardan oluşmuyor, dostluk adına yapılan kültürel etkinlikleri de içeriyor. Ayrıca Dünya Barış Konseyi'nin (WPC) çatısı altında Türkiyeli yoldaşlarımızla birlikte birçok uluslararası etkinlikte birlikte yer alıyoruz.

Z.O. : Son Türkiye ziyaretinizde Türk ve Yunanlı ilerici bilim insanlarının ortak kültür, tarih ve ortak sorunlarımız olan bilimsel alanlar, çevre

sorunları gibi konularda daha fazla bir arada çalışmaları konusunda sohbet etmiştik. Bu konudaki düşüncelerinizi okurlarımızla paylaşır mısınız?

S.T. : İyi yaşam, barış ve dostluk için mücadele Yunanistan ve Türkiye halklarının ortak mücadelesi. Her iki ülkede de yönetici sınıflar ekonomik nedenlerin ardında halkları kullanırlar. Bu iki ülkenin ilerici bilim insanları sosyal adalet, barış, bilim ve teknolojik gelişme konularında bir arada çalışmalı, birbirinin dilini, kültürünü, geleneklerini öğrenmeli. Farklılıklar, antagonist değil, tamamlayıcı bir faktör olarak ele alınmalı.

Z.O. : Sizlerle gelecekte işbirliği yapabilir miyiz? İkili toplantılar, gençlerin buluşması, tematik toplantılar gibi?

S.T. : Bu kesinlikle bir gereklilik!

Z.O. : Çok teşekkürler, aydınlanma ve bilim alanında birlikte yapacağımız çalışmalarda buluşmak dileğiyle...